

Αριθ. Αποφ. Πρωτοδικείου Αθηνών 1203/1933

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΝΩΣΗ
ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ

71^ο τακτικό Συνέδριο της Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε.

**Ζητείται ελπίδα
ανάπτυξη - υποδομές**

Αθήνα, 18 - 19 - 20 Ιουνίου 2015

Θέσεις της ΠΕΣΕΔΕ για τα κυριότερα τρέχοντα εργοληπτικά θέματα

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Νικόλαος Διάκος, Γενικός Γραμματέας ΠΕΣΕΔΕ

Θέσεις για «τα Μητρώα και τις προϋποθέσεις συμμετοχής σε διαγωνισμούς Δημόσιων Έργων»

I. Αναγκαιότητα θεσμοθέτησης νέων Μητρώων ΜΕΚ & ΜΕΕΠ, κατά τα πρότυπα των καταργούμενων

Το μητρώο ΜΕΕΠ υφίσταται από το 1972 ως επίσημο μητρώο, στο οποίο πρέπει να καταχωρούνται όλες οι εγκεκριμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις σε τάξεις, ανάλογα με τις οικονομικές και τεχνικές τους δυνατότητες. Σε συνδυασμό με το μητρώο ΜΕΚ, (μητρώο τήρησης στοιχείων της εμπειρίας των φυσικών προσώπων), η βεβαίωση εγγραφής στο μητρώο ΜΕΕΠ, ως τεκμήριο καταλληλότητας των διαγωνιζόμενων, διευκόλυνε τα μάλλα την διενέργεια των διαγωνισμών για τα Δημόσια έργα.

Σύμφωνα με το άρθρο 52 της οδηγίας 2004/18, «τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίσουν επίσημους κατάλογους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, η εγγραφή στους οποίους μπορεί να αποτελέσει τεκμήριο καταλληλότητας για τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων».

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ΜΕΕΠ αναφέρεται ρητώς στο Παράρτημα ΙΧ Α της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 46 παράγραφος 1 της ίδιας οδηγίας.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 75 του Ν. 4281/2014, «Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Πιστοποίηση από οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 52 Οδηγίας 2004/18/ΕΚ). 1. .... Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργών, ρυθμίζονται θέματα για την κατάρτιση και λειτουργία επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, όπως ιδίως η αρμόδια υπηρεσία τήρησης τους, οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τα κριτήρια και οι διατυπώσεις εγγραφής και κατάταξης των οικονομικών φορέων σε αυτούς, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων δικαιολογητικών η διαδικασία τήρησης και ενημέρωσης τους και οι περιπτώσεις διαγραφής από αυτούς, ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας τους, είτε συνολικά είτε ανά κλάδο ή κατηγορία, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα. Στα ίδια διατάγματα μπορούν να εξειδικεύονται οι όροι ίδρυσης και η λειτουργία είτε εναλλακτικών επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων είτε συστημάτων πιστοποίησης από οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου και να ρυθμίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου. 2. Οι οικονομικοί

φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά μνημονεύονται τα δικαιολογητικά, βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή στον κατάλογο / η πιστοποίηση, καθώς και η σχετική κατάταξη».

Σύμφωνα με τα παραπάνω η λειτουργία του μητρώου ΜΕΕΠ και η εγγραφή και κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων δημόσιων έργων σε αυτό, προβλέπεται ρητώς, ενώ η «βεβαίωση ΜΕΕΠ», ως βασικό στοιχείο της διαγωνιζόμενης επιχείρησης, έχει απλοποιήσει τις προϋποθέσεις συμμετοχής, και έχει συμβάλει τα μέγιστα στην διαφάνεια σχετικά με τους έχοντες δικαίωμα συμμετοχής στους εκάστοτε διαγωνισμούς.

Την ευθύνη τήρησης των Μητρώων, είναι σκόπιμο να φέρει αρμόδια Κρατική διεύθυνση (Δ15), η οποία θα μπορεί να χορηγεί σχετική πιστοποίηση σε άλλους φορείς.

II. Αναγκαιότητα διατήρησης του θεσμού των πρότυπων τευχών διακήρυξης

Τα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων προβλέφθηκαν με τον ν3263/2004 και αποτέλεσαν τομή στην μέχρι τότε επικρατούσα αυθαιρεσία των αναθετουσών αρχών, στην διαμόρφωση των απαιτούμενων τεχνικών και οικονομικών προϋποθέσεων συμμετοχής. Μάλιστα ως γνωστόν, η εισαγωγή επί πλέον προϋποθέσεων τεχνικής ή/και οικονομικής ικανότητας, απαιτεί σχετική απόφαση Υπουργού μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου.

Κρίνουμε απολύτως απαραίτητη την διατήρηση των προτύπων τευχών διακηρύξεων και την υποχρεωτική χρήση τους από τις αναθέτουσες αρχές, εις όφελος της διαφάνειας, ισονομίας και ισοπολιτείας.

III. Αναγκαιότητα διατήρησης του θεσμού του μητρώου ΜΕΚ και της στελέχωσης των επιχειρήσεων

Ο θεσμός του μητρώου ΜΕΚ, κρίνουμε ότι έχει συμβάλει αποφασιστικά στην καταγραφή και πιστοποίηση της εμπειρίας των κατασκευαστών. Η εμπειρία των στελεχών της εργοληπτικής επιχείρησης στην κατασκευή Δημόσιων Έργων, είναι το σημαντικότερο «πάγιο» στοιχείο κάθε επιχείρησης.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η προβλεπόμενη μέχρι σήμερα στελέχωση των Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, από μηχανικούς εγγεγραμμένους στο ΜΕΚ, πρέπει να παραμείνει ως έχει.

Για τις ατομικές επιχειρήσεις, όπου το στέλεχος ΜΕΚ συμπίπτει με τον Εργολήπτη – ατομική επιχείρηση, είναι σκόπιμο και αυτονόητο, η απαιτούμενη (για την κατάταξη στο ΜΕΕΠ και για την συμμετοχή σε διαγωνισμούς) εμπειρία να συμπίπτει με την εμπειρία που έχει ήδη καταχωρηθεί στο μητρώο ΜΕΚ.

IV. Γενικές κατηγορίες εργασιών

Δεν κρίνουμε σκόπιμη την αύξηση των «κύριων» κατηγοριών εργασιών. Η κατανομή των εργασιών σε 6 κύριες κατηγορίες, μέχρι τώρα δεν έχει δημιουργήσει κάποιο πρόβλημα στην ανάθεση και εκτέλεση των δημόσιων έργων.

Αντίθετα η ενδεχόμενη αύξηση των κατηγοριών, θα οδηγήσει σε κλειστά «club» προνομιούχων, που θα μονοπωλούν πλήθος έργων, εις βάρος του δημόσιου συμφέροντος.

Ήδη οι λεγόμενες «ειδικές» κατηγορίες εργασιών (πχ ηλεκτρονικών) «χρησιμοποιούνται» κατά κόρον για τον εξώφθαλμο (και παράνομο) περιορισμό του ανταγωνισμού, ενώ υπάρχουν παραδείγματα όπου, με την χρήση τέτοιων απαράδεκτων μεθοδεύσεων, οι δυνητικά δυνάμενοι να συμμετέχουν σε συγκεκριμένους διαγωνισμούς, περιορίζονται σε λιγότερους των τεσσάρων (4).

Ομοίως καταστροφικά για το Δημόσιο συμφέρον, έχει λειτουργήσει η εισαγωγή «πρόσθετων όρων τεχνικής ικανότητας», με αποτέλεσμα να «φωτογραφίζονται» οι ανάδοχοι σε πλήθος έργων, πχ αναπαλαιώσεων, μουσείων, αρχαιολογικών χώρων, νοσοκομείων, επεξεργασίας αποβλήτων κλπ.

Συνεπώς η αύξηση των «γενικών» κατηγοριών εργασιών θα οδηγήσει μετά βεβαιότητας σε μαζική «φωτογράφιση» αναδόχων και σε προφανή ποδηγέτηση του ανταγωνισμού, εις βάρος του Δημόσιου

συμφέροντος. Άλλωστε η διεθνής πρακτική συνηγορεί υπέρ των ολίγων «γενικών» κατηγοριών εργασιών.

V. Ειδικές κατηγορίες εργασιών – Πρόσκληση κατηγοριών στον διαγωνισμό

Υπό το πνεύμα της προηγούμενης ενότητας και με βάση την μέχρι τούδε αρνητική εμπειρία από την κατάχρηση της πρόσκλησης εξειδικευμένων κατηγοριών στους διαγωνισμούς, δεν κρίνουμε σκόπιμη την αύξηση των κατηγοριών εξειδικευμένων εργασιών και προτείνουμε την πρόσκληση στους διαγωνισμούς, μόνον των υφιστάμενων γενικών κατηγοριών εργασιών, με πρόβλεψη στην διακήρυξη υποχρεωτικής επίσημης υπερβολαβίας, για τις εργασίες εξειδικευμένων κατηγοριών, όταν αυτές ξεπερνούν το όριο του 5% επί του δημοπρατούμενου προϋπολογισμού.

VI. Όρια συμμετοχής ανά τάξη – Διαχωρισμός των έργων «χαμηλής» αξίας από τα έργα «υψηλής» αξίας

Η μέχρι πρότινος πρόβλεψη «κατώτερων» ορίων συμμετοχής, αφ' ενός δεν είχε δημιουργήσει κάποιο ορατό πρόβλημα στην ανάθεση και εκτέλεση των Δημόσιων έργων και αφ' ετέρου ευρίσκονταν σε εναρμόνιση με τις κοινοτικές οδηγίες (περί διευκόλυνσης των ΜΜΕ) και εντός των περιθωρίων άσκησης Εθνικής πολιτικής (για έργα μικρότερα του κοινοτικού ορίου 5.186.000€).

Μάλιστα τα παραπάνω αποδεικνύονται και σε πρόσφατη γνωμοδότηση (για λογαριασμό της αδελφής οργάνωσης της ΠΕΔΜΕΔΕ) από τον έγκριτο, περί των Ευρωπαϊκών θεμάτων, καθηγητή του Ευρωπαϊκού Δικαίου στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, κατόχου ευρωπαϊκής έδρας Jean Monnet, πρ. Δικαστή στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κ. Χάρη Ταγαρά.

Συνεπώς, για τα έργα «χαμηλής» αξίας (<5.186.000€) κρίνουμε σκόπιμη, επιβεβλημένη και Εθνικά αναγκαία την διατήρηση των κατώτερων ορίων συμμετοχής ανά τάξη, ως ίσχυαν.

Θέσεις της ΠΕΣΕΔΕ στην διαβούλευση της ΕΑΑΔΗΣΥ για την «ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ, 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ»

ΕΝΟΤΗΤΑ: Υπερβολαβία

Γενικά θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο, να επεκταθεί και προωθηθεί περαιτέρω ο θεσμός της πιστοποιημένης και εγκεκριμένης υπερβολαβίας.

Προς τον σκοπό αυτό, πρέπει να υποχρεωθούν οι ανάδοχοι των δημόσιων συμβάσεων και ειδικότερα των Δημόσιων έργων, να χρησιμοποιούν αποκλειστικά πιστοποιημένους υπερβολάβους, εγγεγραμμένους σε μητρώα του αρμόδιου Υπουργείου, υποχρεωτικά εγκεκριμένους από την αναθέτουσα αρχή και με εκτεταμένες υποχρεώσεις αλλά και δικαιώματα, όπως η απ' ευθείας πληρωμή του υπερβολαβικού ανταλλάγματος.

Εκτιμούμε ότι έτσι θα εκπληρωθεί η επιταγή των νέων (αλλά και παλαιών) Ευρωπαϊκών Οδηγιών για διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις Δημόσιες συμβάσεις, αλλά παράλληλα θα καταπολεμηθεί πλήθος παθογενειών της παραγωγής Δημόσιων έργων, όπως οι κακοτεχνίες, η φοροαποφυγή, η εισφοροαποφυγή, οι ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές κα.

Ειδικότερα απαντήσεις στις επιλογές και ερωτήσεις προς διαβούλευση:

ΕΠΙΛΟΓΗ 1: Η αναφορά στην προσφορά του τμήματος της σύμβασης που προτίθενται οι υποψήφιοι να αναθέσουν με τη μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και των υπεργολάβων που προτείνουν:

(α) να αποτελέσει υποχρέωση των υποψηφίων που θα επιβάλλεται μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών ή

(β) να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των εκάστοτε αναθετουσών αρχών/αναθετότων φορέων να απαιτούν ή όχι τη συγκεκριμένη αναφορά στα έγγραφα της σύμβασης, εκτιμώντας ad hoc, το είδος της υπό ανάθεση σύμβασης και τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις και απαιτήσεις αυτής.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 1:

Η αναφορά στην προσφορά του τμήματος της σύμβασης που προτίθενται οι υποψήφιοι να αναθέσουν με τη μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και των υπεργολάβων που προτείνουν:

(α) να αποτελέσει υποχρέωση των υποψηφίων που θα επιβάλλεται μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών

Παρατηρήσεις:

1. *Πρέπει να καταργηθεί το υπάρχον όριο (30%) για τις υπεργολαβίες*
2. *Οι εκ της διακήρυξης υποχρεωτικές υπεργολαβίες εκτελούνται μόνο ως εγκεκριμένες. Στην περίπτωση αυτή εντός της οικονομικής προσφοράς του διαγωνιζομένου θα υπάρχει και αντίστοιχη προσφορά του υπεργολάβου όπως την έχει αποδεχτεί ο διαγωνιζόμενος και θα έχει τη μορφή της προσφοράς του διαγωνιζομένου (επί μέρους ποσοστά έκπτωσης – συμπλήρωση τιμολογίου κλπ).*
3. *Δεν θεωρείται εγκεκριμένη υπεργολαβία η ανάθεση εργασιών σε συνδεδεμένη επιχείρηση με τον ανάδοχο. Συνδεδεμένη θεωρείται οποιαδήποτε επιχείρηση εφόσον το ίδιο πρόσωπο έχει την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, εταίρου, βασικού μετόχου, μέλους οργάνου διοίκησης ή διευθυντικού στελέχους και στις δύο επιχειρήσεις. Σε περίπτωση που βασικός μέτοχος ή εταίρος οποιασδήποτε επιχείρησης είναι νομικό πρόσωπο, συνδεδεμένη θεωρείται και οποιαδήποτε επιχείρηση συνδέεται μέσω του νομικού προσώπου με τον ανάδοχο κατ' αντίστοιχο τρόπο.*
  - a) *Η σύνδεση της προηγούμενης παραγράφου υπάρχει επίσης και μέσω των παρένθετων προσώπων του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου του μέλους οργάνου διοίκησης ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης, καθώς και μέσω κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο, μέσω χρηματοδότησης ή συμφωνίας ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ελέγχει οποιαδήποτε από τις δύο επιχειρήσεις ή ασκεί επιρροή στη λήψη αποφάσεων που λαμβάνονται από τα όργανα διοίκησης ή τα διευθυντικά στελέχη σχετικά με τη διοίκηση και την εν γένει λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών.*
  - b) *Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ή ο υπεργολάβος είναι ένωση προσώπων ή κοινοπραξία ή οποιασδήποτε άλλης μορφής οντότητα, η σύνδεση πραγματοποιείται μέσω οποιουδήποτε μέλους τους*

ΕΠΙΛΟΓΗ 2: Στην περίπτωση που τμήμα της σύμβασης ανατίθεται σε υπεργολάβο, η πληρωμή της αμοιβής του να πραγματοποιείται :

(α) απευθείας στον υπεργολάβο, κατόπιν αιτήσεως του, ήτοι η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας να μεταφέρει τις οφειλόμενες πληρωμές απευθείας στον υπεργολάβο για τις υπηρεσίες, τις προμήθειες ή τα έργα που παρείχε στον οικονομικό φορέα στον οποίο ανατέθηκε η σύμβαση (κύριο εργολάβο), ή

(β) από τον κύριο εργολάβο στο πλαίσιο της μεταξύ τους συμβατικής σχέσης, χωρίς να παρεμβάλλεται η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 2:

Στην περίπτωση που τμήμα της σύμβασης ανατίθεται σε υπεργολάβο, η πληρωμή της αμοιβής του να πραγματοποιείται :

(α) απευθείας στον υπεργολάβο, κατόπιν αιτήσεως του, ήτοι η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας να μεταφέρει τις οφειλόμενες πληρωμές απευθείας στον υπεργολάβο για τις υπηρεσίες, τις προμήθειες ή τα έργα που παρείχε στον οικονομικό φορέα στον οποίο ανατέθηκε η σύμβαση (κύριο εργολάβο)

Παρατηρήσεις:

1. Διευκρινίζουμε ότι η εκτέλεση Έργου γίνεται με τους εξής τρόπους:

- a) Από τον ίδιο τον ανάδοχο.
- b) Μέσω παροχής υπηρεσιών από τρίτες επιχειρήσεις.
- c) Μέσω εκτέλεσης τμήματος έργου υπεργολαβικά από τρίτες επιχειρήσεις.

c1. Υπεργολαβική εκτέλεση τμήματος έργου κατά την οποία η πληρωμή του υπεργολάβου θα γίνεται από την Υπηρεσία (εγκεκριμένη υπεργολαβία). Ο δε υπεργολάβος θα είναι τρίτη ανεξάρτητη (προς τον ανάδοχο) επιχείρηση.

c2. Υπεργολαβική εκτέλεση τμήματος έργου κατά την οποία η πληρωμή του υπεργολάβου θα γίνεται από τον ανάδοχο (μη εγκεκριμένη υπεργολαβία).

- 2. Η σύμβαση αναδόχου – εγκεκριμένου υπεργολάβου θα καθορίζει την αμοιβή του υπεργολάβου κατ' αντιστοιχία με την αμοιβή του αναδόχου.
- 3. Οι εκ της διακήρυξης υποχρεωτικές υπεργολαβίες εκτελούνται μόνο ως εγκεκριμένες. Στην περίπτωση αυτή εντός της οικονομικής προσφοράς του διαγωνιζομένου θα υπάρχει και αντίστοιχη προσφορά του υπεργολάβου όπως την έχει αποδεχτεί ο διαγωνιζόμενος και θα έχει τη μορφή της προσφοράς του διαγωνιζομένου (επί μέρους ποσοστά έκπτωσης – συμπλήρωση τιμολογίου κλπ).
- 4. Εφόσον η διακήρυξη το προβλέπει ή εφόσον το επιλέξει ο ανάδοχος από κοινού με τον υπεργολάβο, οι προς εκτέλεση υπεργολαβίες μπορεί να εκτελεστούν εφόσον λάβουν προηγουμένως έγκριση - δέσμευση από την υπηρεσία ότι θα αναλαμβάνει την έγκριση της επιμέτρησής τους και την παραλαβή τους παράλληλα με τον ανάδοχο, την δε πληρωμή τους ανεξάρτητα από τον ανάδοχο. Η εγκεκριμένη υπεργολαβία εκτελείται για σαφώς διακεκριμένα τμήματα του έργου, όλες δε οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις του αναδόχου έναντι του Κυρίου του Έργου μεταβιβάζονται στον υπεργολάβο (κανόνας back to back).

ΕΡΩΤΗΣΗ 3: Σε περίπτωση που στο (2) επιλεγεί το (α), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας:

(i) ποια ιδίως ζητήματα, κρίνετε ότι ενδέχεται να ανακύψουν με την υιοθέτηση της εν λόγω επιλογής, ιδίως ως προς τη μορφή της τριγωνικής σχέσης που δημιουργείται μεταξύ αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντα φορέα, κύριου εργολάβου και υπεργολάβου, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες διατάξεις τόσο του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων όσο και του Αστικού Κώδικα και ιδίως του Ενοχικού Δικαίου. (βλ. και επιλογή 13)

(ii) με το ισχύον καθεστώς δημοσιονομικών διατάξεων είναι δυνατή μία τέτοια απευθείας πληρωμή; Αν όχι τι απαιτείται (νομοθετικά/υλικά) για να καταστεί εφικτή; [με χρήση ελεύθερου κειμένου] (βλ. και

επιλογή 13)

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Ερώτηση 3:

1. Διευκρινίζουμε ότι η εκτέλεση Έργου γίνεται με τους εξής τρόπους:

- d) Από τον ίδιο τον ανάδοχο.

e) Μέσω παροχής υπηρεσιών από τρίτες επιχειρήσεις.

f) Μέσω εκτέλεσης τμήματος έργου υπεργολαβικά από τρίτες επιχειρήσεις.

c1. Υπεργολαβική εκτέλεση τμήματος έργου κατά την οποία η πληρωμή του υπεργολάβου θα γίνεται από την Υπηρεσία (εγκεκριμένη υπεργολαβία). Ο δε υπεργολάβος θα είναι τρίτη ανεξάρτητη (προς τον ανάδοχο) επιχείρηση.

c2. . Υπεργολαβική εκτέλεση τμήματος έργου κατά την οποία η πληρωμή του υπεργολάβου θα γίνεται από τον ανάδοχο (μη εγκεκριμένη υπεργολαβία).

2. Η σύμβαση αναδόχου – εγκεκριμένου υπεργολάβου θα καθορίζει την αμοιβή του υπεργολάβου κατ' αντιστοιχία με την αμοιβή του αναδόχου.
3. Οι εκ της διακήρυξης υποχρεωτικές υπεργολαβίες εκτελούνται μόνο ως εγκεκριμένες. Στην περίπτωση αυτή εντός της οικονομικής προσφοράς του διαγωνιζομένου θα υπάρχει και αντίστοιχη προσφορά του υπεργολάβου όπως την έχει αποδεχτεί ο διαγωνιζόμενος και θα έχει τη μορφή της προσφοράς του διαγωνιζομένου (επί μέρους ποσοστά έκπτωσης – συμπλήρωση τιμολογίου κλπ).
4. Εφόσον η διακήρυξη το προβλέπει ή εφόσον το επιλέξει ο ανάδοχος από κοινού με τον υπεργολάβο, οι προς εκτέλεση υπεργολαβίες μπορεί να εκτελεστούν εφόσον λάβουν προηγουμένως έγκριση - δέσμευση από την υπηρεσία ότι θα αναλαμβάνει την έγκριση της επιμέτρησής τους και την παραλαβή τους παράλληλα με τον ανάδοχο, την δε πληρωμή τους ανεξάρτητα από τον ανάδοχο. Η εγκεκριμένη υπεργολαβία εκτελείται για σαφώς διακεκριμένα τμήματα του έργου, όλες δε οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις του αναδόχου έναντι του Κυρίου του Έργου μεταβιβάζονται στον υπεργολάβο (κανόνας back to back).
5. Όλες (εγκεκριμένες και μη) οι προς εκτέλεση υπεργολαβίες θα πρέπει προηγουμένως να γνωστοποιούνται στην υπηρεσία, η δε εκτέλεσή των θα ξεκινά εφόσον δεν φέρει αντιρρήσεις η υπηρεσία εντός ανατρεπτικής μηνιαίας προθεσμίας. Παράληψη γνωστοποίησης συνεπάγεται μη αναγνώριση του εξόδου (* απαιτείται φοροτεχνική ρύθμιση) της υπεργολαβίας.
6. Ο υπεργολάβος (εγκεκριμένος ή μη) πρέπει να έχει τα αντίστοιχα προσόντα που απαιτούνται για την ανάληψη του προς εκτέλεση έργου. Εφόσον ο υπεργολάβος έχει και άλλα τμήματα του ιδίου έργου προς εκτέλεση, τα οποία δεν έχουν ήδη παραληφθεί, τα προσόντα του πρέπει να αντιστοιχούν προς το σύνολο των υπό εκτέλεση εργασιών.
7. Εφαρμογή των παραπάνω και για τις υπεργολαβίες των υπεργολαβιών κ.ο.κ.
8. Επιμέτρηση – Πιστοποίηση – Τιμολόγηση – Πληρωμή

Για τα τμήματα του έργου που εκτελεί ο υπεργολάβος, ο ανάδοχος εκπροσωπείται από τον υπεργολάβο σε όλες του τις αρμοδιότητες. Κάθε ενέργεια του υπεργολάβου που απευθύνεται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία κοινοποιείται και στον ανάδοχο. Κάθε ενέργεια της Διευθύνουσας Υπηρεσίας κοινοποιείται τόσο στον υπεργολάβο όσο και στον ανάδοχο. Αντιρρήσεις του αναδόχου για πράξεις ή παραλείψεις του υπεργολάβου ή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας πραγματοποιούνται παράλληλα και ανεξάρτητα με αυτές του υπεργολάβου και απευθύνονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία.

9. Για την πληρωμή του υπεργολάβου απαιτούνται μόνο οι ασφαλιστικές – φορολογικές ενημερότητες του ιδίου ή του τμήματος του έργου που εκτελεί ο υπεργολάβος.

ΕΠΙΛΟΓΗ 4: Σε περίπτωση που στο (2) επιλεγεί το (α), η απευθείας πληρωμή του υπεργολάβου:

(α) να αποτελέσει υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/αναθετότων φορέων που θα επιβληθεί μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών ή

(β) να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων ώστε να εκτιμούν ad hoc, το είδος της υπό ανάθεσης σύμβασης και τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις και απαιτήσεις αυτής.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 4:

Σε περίπτωση που στο (2) επιλεγεί το (α), η απευθείας πληρωμή του υπεργολάβου:

(α) να αποτελέσει υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων που θα επιβληθεί μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών

ΕΡΩΤΗΣΗ 5: Σε περίπτωση που στο (2) επιλεγεί το (α), και ανεξάρτητα από την απάντηση στην επιλογή (4), παρακαλείσθε να προτείνετε τα σχετικά μέτρα εφαρμογής (πχ πρέπει να έχει προηγηθεί η οριστική παραλαβή του τμήματος της σύμβασης που έχει ανατεθεί με υπεργολαβία από την αναθέτουσα αρχή; στην περίπτωση που ο κύριος εργολάβος/ανάδοχος δεν υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή το συγκεκριμένο τμήμα της υπεργολαβίας, δύναται ο υπεργολάβος να ζητήσει την παραλαβή του απευθείας από την αναθέτουσα αρχή ; [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Ερώτηση 5:

Οι προς εκτέλεση εγκεκριμένες υπεργολαβίες ή εφόσον το επιλέξει ο ανάδοχος από κοινού με τον υπεργολάβο (για τις μη εγκεκριμένες υπεργολαβίες) μπορεί να εκτελεστούν και η υπηρεσία να αναλαμβάνει την έγκριση της επιμέτρησής τους και την παραλαβή τους παράλληλα με τον ανάδοχο, την δε πληρωμή τους ανεξάρτητα από τον ανάδοχο.

Η εγκεκριμένη υπεργολαβία εκτελείται για σαφώς διακεκριμένα τμήματα του έργου, όλες δε οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις του αναδόχου έναντι του Κυρίου του Έργου μεταβιβάζονται στον υπεργολάβο (κανόνας back to back).

ΕΠΙΛΟΓΗ 6: Σε περίπτωση που στο (2) επιλεγεί το (α), και ανεξάρτητα από την απάντηση στην επιλογή (4), τα μέτρα που θα προβλέπουν την απευθείας πληρωμή του υπεργολάβου:

(α) να προβλέπουν και μηχανισμούς που να επιτρέπουν στον κύριο εργολάβο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς τυχόν αδικαιολόγητες πληρωμές του υπεργολάβου ή

(β) να μην προβλέπεται τέτοια δυνατότητα.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 6:

Σε περίπτωση που στο (2) επιλεγεί το (α), και ανεξάρτητα από την απάντηση στην επιλογή (4), τα μέτρα που θα προβλέπουν την απευθείας πληρωμή του υπεργολάβου:

(α) να προβλέπουν και μηχανισμούς που να επιτρέπουν στον κύριο εργολάβο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς τυχόν αδικαιολόγητες πληρωμές του υπεργολάβου

Επιμέτρηση – Πιστοποίηση – Τιμολόγηση – Πληρωμή

Για τα τμήματα του έργου που εκτελεί ο υπεργολάβος, ο ανάδοχος εκπροσωπείται από τον υπεργολάβο σε όλες του τις αρμοδιότητες. Κάθε ενέργεια του υπεργολάβου που απευθύνεται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία κοινοποιείται και στον ανάδοχο. Κάθε ενέργεια της Διευθύνουσας Υπηρεσίας κοινοποιείται τόσο στον υπεργολάβο όσο και στον ανάδοχο. Αντιρρήσεις του αναδόχου για πράξεις ή παραλείψεις του υπεργολάβου ή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας πραγματοποιούνται παράλληλα και ανεξάρτητα με αυτές του υπεργολάβου και απευθύνονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7: Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο (6α) να διευκρινιστεί το είδος των αντιρρήσεων και να προτείνετε μηχανισμούς που θεωρείτε κατάλληλους για την έγερση των σχετικών αντιρρήσεων εκ μέρους του κύριου εργολάβου (βλ. και επιλογή 13) [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Ερώτηση 7:

Για τα τμήματα του έργου που εκτελεί ο υπεργολάβος, ο ανάδοχος εκπροσωπείται από τον υπεργολάβο σε όλες του τις αρμοδιότητες. Κάθε ενέργεια του υπεργολάβου που απευθύνεται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία κοινοποιείται και στον ανάδοχο. Κάθε ενέργεια της Διευθύνουσας Υπηρεσίας κοινοποιείται τόσο στον υπεργολάβο όσο και στον ανάδοχο. Αντιρρήσεις του αναδόχου για πράξεις ή παραλείψεις του υπεργολάβου ή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας πραγματοποιούνται παράλληλα και ανεξάρτητα με αυτές του υπεργολάβου και απευθύνονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία.

ΕΠΙΛΟΓΗ 8: Η υποχρέωση ενημέρωσης που υπέχει ο κύριος εργολάβος ως προς τα στοιχεία των υπεργολάβων του :

(α) να περιορίζεται μόνο στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων έργων-υπηρεσιών, όπως αναφέρονται στα άρθρα 71 παρ.5 υποπαρ. 1 και 88 παρ. 5 υποπ. 5 των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα ή

(β) να επεκταθεί και σε άλλα είδη συμβάσεων (π.χ. συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών πλην των ως άνω υπό α) ή

(γ) να επεκταθεί και σε άλλες περιπτώσεις υπεργολάβων (π.χ. στους υπεργολάβους του υπεργολάβου του κυρίου εργολάβου και ούτω καθεξής στην αλυσίδα της υπεργολαβίας).

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 8:

Η υποχρέωση ενημέρωσης που υπέχει ο κύριος εργολάβος ως προς τα στοιχεία των υπεργολάβων του :

(β) να επεκταθεί και σε άλλα είδη συμβάσεων (π.χ. συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών πλην των ως άνω υπό α),

ΚΑΙ

(γ) να επεκταθεί και σε άλλες περιπτώσεις υπεργολάβων (π.χ. στους υπεργολάβους του υπεργολάβου του κυρίου εργολάβου και ούτω καθεξής στην αλυσίδα της υπεργολαβίας).

ΕΠΙΛΟΓΗ 9: Για την τήρηση, κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, εκ μέρους των υπεργολάβων, των ισχυουσών υποχρεώσεων, στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπιστεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις:

(α) να επιβληθούν και στους υπεργολάβους (πλην του κύριου εργολάβου) ενδεδειγμένα μέτρα (πχ. i) σε περίπτωση που προβλέπεται από κοινού ευθύνη κυρίου εργολάβου και υπεργολάβου, εφαρμογή των ανωτέρω υποχρεώσεων εκ μέρους και του υπεργολάβου ή ii) η επαλήθευση της συνδρομής τυχόν λόγων αποκλεισμού και στο πρόσωπο του υπεργολάβου πέρα από τον κύριο εργολάβο) ή

(β) να μην επιβληθούν αντίστοιχες υποχρεώσεις και στους υπεργολάβους,

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 9:

Για την τήρηση, κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, εκ μέρους των υπεργολάβων, των ισχυουσών υποχρεώσεων, στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπιστεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις:

(α) να επιβληθούν και στους υπεργολάβους (πλην του κύριου εργολάβου) ενδεδειγμένα μέτρα

(πχ. i) σε περίπτωση που προβλέπεται από κοινού ευθύνη κυρίου εργολάβου και υπεργολάβου, εφαρμογή των ανωτέρω υποχρεώσεων εκ μέρους και του υπεργολάβου ή ii) η επαλήθευση της συνδρομής τυχόν λόγων αποκλεισμού και στο πρόσωπο του υπεργολάβου πέρα από τον κύριο εργολάβο)

ΕΠΙΛΟΓΗ 10: Σε περίπτωση που στο 9 επιλεγεί το (α - ii), η επαλήθευση της συνδρομής των λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπο του υπεργολάβου:

(α) να αποτελέσει υποχρέωσή τους που θα επιβληθεί μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών ή

(β) να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων να εκτιμούν ad hoc εάν θα προβλέπουν στα έγγραφα της σύμβασης την επαλήθευση της συνδρομής λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπο του υπεργολάβου, συνεκτιμώντας το είδος της υπό ανάθεσης σύμβασης και τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις και απαιτήσεις αυτής.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 10:

Σε περίπτωση που στο 9 επιλεγεί το (α - ii), η επαλήθευση της συνδρομής των λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπο του υπεργολάβου:

(α) να αποτελέσει υποχρέωσή τους που θα επιβληθεί μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών

ΕΠΙΛΟΓΗ 11: Σε περίπτωση που είτε καταστεί υποχρεωτική η επαλήθευση αυτή, είτε επιλεγεί από αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα ad hoc, και ανεξάρτητα από την απάντηση στην επιλογή 10, προκύψουν μη υποχρεωτικοί (δυσνητικοί) λόγοι αποκλεισμού, η αντικατάσταση του υπεργολάβου:

(α) να αποτελεί υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων που θα επιβληθεί μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών, ή

(β) να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων να εκτιμούν τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις, προβλέποντας στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική υποχρέωση αντικατάστασής του.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 11:

Σε περίπτωση που είτε καταστεί υποχρεωτική η επαλήθευση αυτή, είτε επιλεγεί από αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα ad hoc, και ανεξάρτητα από την απάντηση στην επιλογή 10, προκύψουν μη υποχρεωτικοί (δυσνητικοί) λόγοι αποκλεισμού, η αντικατάσταση του υπεργολάβου:

(α) να αποτελεί υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων που θα επιβληθεί μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών

ΕΠΙΛΟΓΗ 12: Ως προς τη δυνατότητα θέσπισης στο εθνικό δίκαιο αυστηρότερων κανόνων περί ευθύνης του υπεργολάβου ή περαιτέρω ρυθμίσεων σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους, χωρίς αυτοί να υποχρεούνται να το ζητούν, ήτοι να υποβάλουν σχετική αίτηση¹.

(α) Θεωρείτε σκόπιμη ή/και απαραίτητη την επιβολή αυστηρότερων κανόνων ευθύνης ή περαιτέρω ρυθμίσεων σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους ή

(β) κρίνετε ότι οι ρυθμίσεις ως προς την ευθύνη που περιλαμβάνονται στις διατάξεις των αρ. 71 παρ. 1-6 και 88 παρ. 1-6 των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα, δύναται να εφαρμοστούν χωρίς περαιτέρω ρύθμιση της σχέσης υπεργολάβου - αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντος φορέα;

Σε περίπτωση που επιλεγεί το (α) παρακαλείσθε να παραθέσετε σχετική τεκμηρίωση ως προς τη σκοπιμότητα, τη χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητα της εν λόγω επιλογής για τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορές και εν συνεχεία να προτείνετε ενδεικτικά πιο αυστηρούς κανόνες ευθύνης και περαιτέρω ρυθμίσεις ως προς τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 12:

Ως προς τη δυνατότητα θέσπισης στο εθνικό δίκαιο αυστηρότερων κανόνων περί ευθύνης του υπεργολάβου ή περαιτέρω ρυθμίσεων σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους, χωρίς αυτοί να υποχρεούνται να το ζητούν, ήτοι να υποβάλουν σχετική αίτηση².

(α) Θεωρούμε σκόπιμη ή/και απαραίτητη την επιβολή αυστηρότερων κανόνων ευθύνης ή περαιτέρω ρυθμίσεων σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους.

ΕΠΙΛΟΓΗ 13: Σε περίπτωση που έχουν επιλεγεί τα (2α) ή/και (8β) ή/και (8γ) ή/και (9α) παρακαλείσθε να προτείνετε τυχόν ειδικότερους όρους εφαρμογής των μέτρων αυτών [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 13:

Γενικά

Εκτέλεση Έργου με τους εξής τρόπους:

- a. Από τον ίδιο τον ανάδοχο.
- b. Μέσω παροχής υπηρεσιών από τρίτες επιχειρήσεις.
- c. Μέσω εκτέλεσης τμήματος έργου υπεργολαβικά από τρίτες επιχειρήσεις.

c₁. Υπεργολαβική εκτέλεση τμήματος έργου κατά την οποία η πληρωμή του υπεργολάβου θα γίνεται από την Υπηρεσία (εγκεκριμένη υπεργολαβία). Ο δε υπεργολάβος θα είναι τρίτη ανεξάρτητη (προς τον ανάδοχο) επιχείρηση.

c₂. Υπεργολαβική εκτέλεση τμήματος έργου κατά την οποία η πληρωμή του υπεργολάβου θα γίνεται από τον ανάδοχο (μη εγκεκριμένη υπεργολαβία).

Γενικοί όροι της Υπεργολαβίας

1. Όλες οι προς εκτέλεση υπεργολαβίες θα πρέπει προηγουμένως να γνωστοποιούνται στην υπηρεσία, η δε εκτέλεσή των θα ξεκινά εφόσον δεν φέρει αντιρρήσεις η υπηρεσία εντός ανατρεπτικής μηνιαίας προθεσμίας. Παράληψη γνωστοποίησης συνεπάγεται μη αναγνώριση του εξόδου της υπεργολαβίας. Ο υπεργολάβος πρέπει να έχει τα αντίστοιχα προσόντα που απαιτούνται για την ανάληψη του προς εκτέλεση έργου. Εφόσον ο

1 Άρθρα 71 παρ.7 και 88 παρ. 7 των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα

2 Άρθρα 71 παρ.7 και 88 παρ. 7 των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα

υπεργολάβος έχει και άλλα τμήματα του ίδιου έργου προς εκτέλεση, τα οποία δεν έχουν ήδη παραληφθεί, τα προσόντα του πρέπει να αντιστοιχούν προς το σύνολο των υπό εκτέλεση εργασιών.

2. Η δυνατότητα της Υπηρεσίας για διακοπή – απαγόρευση της υπεργολαβικής εκτέλεσης του έργου εντός της μηνιαίας ανατρεπτικής προθεσμίας ασκείται μόνο για λόγους σχετικούς με την προηγούμενη μη τήρηση από τον υπεργολάβο της ασφαλιστικής – εργατικής – περιβαλλοντικής νομοθεσίας ή της νομοθεσίας των δημοσίων έργων κατ' αντιστοιχία με τα κωλύματα εκτέλεσης δημόσιου έργου από τον ανάδοχο.
3. Κατάργηση του υπάρχοντος ορίου για τις υπεργολαβίες.
4. Συνυπεύθυνος ο ανάδοχος με τον υπεργολάβο για την τήρηση των κανόνων ασφάλειας, υγείας και περιβάλλοντος, για την τήρηση της εργατικής Νομοθεσίας καθώς και για την πληρωμή των εργαζομένων.
5. Εφαρμογή των παραπάνω και για τις υπεργολαβίες των υπεργολαβιών κ.ο.κ.

Εγκεκριμένη Υπεργολαβία

1. Εφόσον η διακήρυξη το προβλέπει ή εφόσον το επιλέξει ο ανάδοχος από κοινού με τον υπεργολάβο, οι προς εκτέλεση υπεργολαβίες μπορεί να εκτελεστούν εφόσον λάβουν προηγουμένως έγκριση - δέσμευση από την υπηρεσία ότι θα αναλαμβάνει την έγκριση της επιμέτρησής τους και την παραλαβή τους παράλληλα με τον ανάδοχο, την δε πληρωμή τους ανεξάρτητα από τον ανάδοχο. Η εγκεκριμένη υπεργολαβία εκτελείται για σαφώς διακεκριμένα τμήματα του έργου, όλες δε οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις του αναδόχου έναντι του Κυρίου του Έργου μεταβιβάζονται στον υπεργολάβο (κανόνας back to back).
2. Η υπηρεσία ταυτόχρονα με την έγκριση εγκρίνει και την προσαύξηση του Γ.Ε. και Ο.Ε. από 18% σε 20% σε βάρος των απροβλέπτων, εφόσον αυτά δεν έχουν ήδη αναλωθεί.
3. Εγγύηση καλής εκτέλεσης ίση με το 100% αυτής του αναδόχου θα δίδεται από τον υπεργολάβο προς την υπηρεσία με παράλληλο περιορισμό της εγγύησης του αναδόχου στο 25%.
4. Η σύμβαση αναδόχου – εγκεκριμένου υπεργολάβου θα καθορίζει την αμοιβή του υπεργολάβου κατ' αντιστοιχία με την αμοιβή του αναδόχου.
5. Οι εκ της διακήρυξης υποχρεωτικές υπεργολαβίες εκτελούνται μόνο ως εγκεκριμένες. Στην περίπτωση αυτή εντός της οικονομικής προσφοράς του διαγωνιζομένου θα υπάρχει και αντίστοιχη προσφορά του υπεργολάβου όπως την έχει αποδεχτεί ο διαγωνιζόμενος και θα έχει τη μορφή της προσφοράς του διαγωνιζομένου (επί μέρους ποσοστά έκπτωσης – συμπλήρωση τιμολογίου κλπ).
6. Στις εγκεκριμένες υπεργολαβίες η εμπειρία του Αναδόχου περιορίζεται στο 25%, του δε υπεργολάβου στο 100%.
7. Δεν θεωρείται εγκεκριμένη υπεργολαβία η ανάθεση εργασιών σε συνδεδεμένη επιχείρηση με τον ανάδοχο. Συνδεδεμένη θεωρείται οποιαδήποτε επιχείρηση εφόσον το ίδιο πρόσωπο έχει την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, εταίρου, βασικού μετόχου, μέλους οργάνου διοίκησης ή διευθυντικού στελέχους και στις δύο επιχειρήσεις. Σε περίπτωση που βασικός μέτοχος ή εταίρος οποιασδήποτε επιχείρησης είναι νομικό πρόσωπο, συνδεδεμένη θεωρείται και οποιαδήποτε επιχείρηση συνδέεται μέσω του νομικού προσώπου με τον ανάδοχο κατ' αντίστοιχο τρόπο.

(α) Η σύνδεση της προηγούμενης παραγράφου υπάρχει επίσης και μέσω των παρένθετων προσώπων του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου του μέλους οργάνου διοίκησης ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης, καθώς και μέσω κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο, μέσω χρηματοδότησης ή συμφωνίας ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ελέγχει οποιαδήποτε από τις δύο επιχειρήσεις ή ασκεί επιρροή στη λήψη αποφάσεων που λαμβάνονται από τα

όργανα διοίκησης ή τα διευθυντικά στελέχη σχετικά με τη διοίκηση και την εν γένει λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών.

(b) Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ή ο υπεργολάβος είναι ένωση προσώπων ή κοινοπραξία ή οποιασδήποτε άλλης μορφής οντότητα, η σύνδεση πραγματοποιείται μέσω οποιουδήποτε μέλους τους

8. Συνέχιση υπεργολαβίας από τρίτη επιχείρηση ή τον ανάδοχο μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη του υπεργολάβου ή έκπτωσή του κατά τους κανόνες των δημοσίων έργων.

9. Επιμέτρηση – Πιστοποίηση – Τιμολόγηση – Πληρωμή

Για τα τμήματα του έργου που εκτελεί ο υπεργολάβος, ο ανάδοχος εκπροσωπείται από τον υπεργολάβο σε όλες του τις αρμοδιότητες. Κάθε ενέργεια του υπεργολάβου που απευθύνεται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία κοινοποιείται και στον ανάδοχο. Κάθε ενέργεια της Διευθύνουσας Υπηρεσίας κοινοποιείται τόσο στον υπεργολάβο όσο και στον ανάδοχο. Αντιρρήσεις του αναδόχου για πράξεις ή παραλείψεις του υπεργολάβου ή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας πραγματοποιούνται παράλληλα και ανεξάρτητα με αυτές του υπεργολάβου και απευθύνονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Για την πληρωμή του υπεργολάβου απαιτούνται μόνο οι ασφαλιστικές – φορολογικές ενημερότητες του ιδίου ή του τμήματος του έργου που εκτελεί ο υπεργολάβος.

Θέσεις της ΠΕΣΕΔΕ στην διαβούλευση της ΕΑΑΔΗΣΥ για την «ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ, 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ & 2014/25/ΕΕ»

Υποδιαίρεση συμβάσεων σε τμήματα (πρόσβαση ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις)

Απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο της ΕΑΑΔΗΣΥ:

Ως προς τη δυνατότητα που προβλέπεται από τις Οδηγίες 17 να καταστεί υποχρεωτική η ανάθεση συμβάσεων με τη μορφή χωριστών τμημάτων, θεωρείτε ότι πρέπει:

(α) να ενεργοποιηθεί η σχετική δυνατότητα στην πράξη ενσωμάτωσης

Σε περίπτωση που στο (10) επιλεγεί το (α):

i) να ενεργοποιηθεί:

i-1. σε αμφότερες τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ ή

ii) η εν λόγω υποχρέωση, να επιβληθεί σε όλες τις αναθέτουσες αρχές/τους αναθέτοντες φορείς

iv) Σε ότι αφορά την αξία της σύμβασης, η σχετική υποχρέωση ανάθεσης συμβάσεων με τη μορφή χωριστών τμημάτων:

(α) να επιβληθεί σε όλες τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ,

Σε περίπτωση που είναι δυνατή η ανάθεση περισσότερων του ενός τμημάτων στον ίδιο προσφέροντα:

(β) να μην ενεργοποιηθεί η σχετική δυνατότητα και κατά συνέπεια, οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς να μην μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις συνδυάζοντας πολλά ή όλα τα τμήματα;

Εξαιρουμένων των συμβάσεων οι οποίες έχουν τυχόν υποδιαιρεθεί υποχρεωτικά σε τμήματα 28:

(α) να καθοριστούν, κατά την ενσωμάτωση των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, ειδικότερες προϋποθέσεις υποδιαίρεσης, ήτοι να τεθούν λεπτομέρειες για τον τρόπο υποδιαίρεσης των συμβάσεων σε τμήματα από τις αναθέτουσες αρχές/τους αναθέτοντες φορείς

Αναγκαιότητα άμεσης ανάκλησης – κατάργησης σειράς αντιαναπτυξιακών νομοθετημάτων, --v4281/2014, άρθ.59 v4278/2014, άρθ.1 v4250/14 & άρθ.1§10 v4281/14- που οδηγούν σε εξανδραποδισμό τις μικρομεσαίες κατασκευαστικές επιχειρήσεις στα Δημόσια έργα.

- **Οι νεότερες νομοθετικές ρυθμίσεις --v4281/2014, άρθ.59 v4278/2014 & άρθ.1 v4250/14-- επιστρέφουν τα Δημόσια έργα πίσω στον μεσαίωνα, με πρόσχημα την προσαρμογή στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 17 & 18/2004 (οι οποίες όμως έχουν ενσωματωθεί στην Εθνική Κωδικοποιημένη νομοθεσία ήδη από το 2006!!)**
- **Μετακύλιση χρέους από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό τομέα με το άρθ.1§10 v4281/14 περί «Μη επιβολής ΦΠΑ σε τεχνικά έργα», η οποία στραγγαλίζει απροκάλυπτα τις εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες παίζουν σημαντικότατο ρόλο στην απασχόληση και την απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ.**

Δυστυχώς και παρά τις απεγνωσμένες παρεμβάσεις της Ομοσπονδίας μας, υιοθετήθηκαν κατά την τελευταία νομοθετική περίοδο, σειρά καταστροφικών και αντιαναπτυξιακών νομοθετημάτων, που με την από 01/03/2015 έναρξη ισχύος του v4281/14, κινδυνεύουν να αποτελέσουν κυριολεκτικά την ταφόπλακα τόσο της εκτέλεσης των Δημοσίων έργων στην Χώρα μας, όσο και να οδηγήσουν σε πτώχευση την συντριπτική πλειοψηφία των εργοληπτικών επιχειρήσεων της Χώρας, με τραγικές συνέπειες για την απασχόληση και την απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ.

Συγκεκριμένα:

- **N4281/2014: ο νόμος που με πρόσχημα την προσαρμογή στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 17 & 18/2004, προάγει την αδιαφάνεια και την διαπλοκή, ενώ με την έλλειψη των απαραίτητων «κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης» θα δημιουργήσει το χάος στον ευαίσθητο τομέα των Δημοσίων έργων, της απασχόλησης και της απορρόφησης των κονδυλίων του ΕΣΠΑ.**

Όπως είναι γνωστό οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες 17 & 18/2004 έχουν ενσωματωθεί στην Εθνική νομοθεσία ήδη από το 2006, ενώ η Χώρα μας διαθέτει ήδη από το 2008 και «Κωδικοποίηση» της νομοθεσίας για τα Δημόσια έργα, τον v3669/2008.

Ομοίως οι ως άνω Ευρωπαϊκές Οδηγίες 17 & 18/2004 έχουν ενσωματωθεί και στα «Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων», τα οποία πέραν όλων των άλλων προβλέπουν και την απρόσκοπτη δυνατότητα συμμετοχής όλων των αλλοδαπών εργοληπτικών επιχειρήσεων στους διαγωνισμούς Δημοσίων έργων στην Χώρα μας.

Ήδη οι ως άνω Ευρωπαϊκές Οδηγίες έχουν αντικατασταθεί από τις Οδηγίες 23-24-25/2014, οι οποίες πρέπει να ενσωματωθούν στο Εθνικό Δίκαιο μέχρι τον Απρίλιο του 2016.

Η Ομοσπονδία μας ΠΕΣΕΔΕ, ήδη κατά την φάση της διαβούλευσης επί του 4281/2014 είχε επισημάνει ότι: «**είμαστε υποχρεωμένοι να διαπιστώσουμε ότι η πρόταση σχεδίου νόμου της ΕΑΑΔΗΣΥ «Για τη διαμόρφωση ενός ενιαίου κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», παρά την επίκληση των ευρωπαϊκών οδηγιών, αποτελεί ένα συνονθύλευμα ασαφών διατάξεων που προάγουν ευθέως την αυθαιρεσία, την αδιαφάνεια και την διαφθορά, εις βάρος του Κοινωνικού αγαθού «Δημόσιο Έργο» και εις βάρος του τελικού αποδέκτη, δηλαδή του Πολίτη, αλλά υπέρ των ισχυρών συμφερόντων που εν πολλοίς ευθύνονται για την κατάρρευση της Πατρίδας μας.**»

Ενώ περεταίρω καλέσαμε την Κυβέρνηση: «**όσον αφορά το σκέλος των Δημοσίων Έργων, να καλέσετε εκ νέου, τόσο το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), όσο και την Ομοσπονδία μας (ΠΕΣΕΔΕ), σε διαβούλευση και κατάθεση προτάσεων, προκειμένου να διορθωθούν πλήθος ασαφών και**

αναχρονιστικών διατάξεων, επικίνδυνων για την Χώρα και τους Πολίτες, τις οποίες επισημαίνουμε παραπάνω».

Δυστυχώς κρούσαμε κώδωνα σε ώτα μη ακουόντων.

Ως εκ τούτου, ευρισκόμαστε τώρα εμπρός στην από 01-01-2016 έναρξη ισχύος του ν4281/2014 με ορατές πλέον τις άμεσες συνέπειες από την τυχόν εφαρμογή του.

Την εκρηκτική κατάσταση επιτείνει η έλλειψη των απαραίτητων συνοδευτικών «κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης» που θα καταστήσουν άμεσα τους διαγωνισμούς Δημοσίων έργων για όλους τους εμπλεκόμενους –αναθέτουσες αρχές και εργοληπτικές επιχειρήσεις–, σταυρόλεξο για δυνατούς λύτες.

Θεωρούμε αυτονόητο και επιβεβλημένο η παρούσα Πολιτική ηγεσία, να αναγνωρίσει την ανεπάρκεια και επικινδυνότητα της τυχόν εφαρμογής του ν4281/2014 και να προχωρήσει άμεσα στην ανάκληση – κατάργηση του νόμου και ταυτόχρονα να κηρύξει την έναρξη πραγματικού και ουσιαστικού διαλόγου, τόσο με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), όσο και την Ομοσπονδία μας (ΠΕΣΕΔΕ), προκειμένου να εκσυγχρονισθεί η υφιστάμενη κωδικοποίηση της νομοθεσίας για τα Δημόσια έργα (ν3669/2008).

- **Άρθ.59 ν4278/2014 – «(Ν)τροπολογία Χρυσοχοϊδη» κατάργησης των κατώτερων ορίων συμμετοχής:** η «(ν)τροπολογία» που πέρασε από την Βουλή νύχτα, με τις ευλογίες άλλου εργοληπτικού σωματείου, προκειμένου να ανοίξει διάπλατα την πόρτα της εξολόθρευσης των χιλιάδων μικρομεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων από τους ισχυρούς του κλάδου.

Η Ομοσπονδία μας ΠΕΣΕΔΕ κατήγγειλε τότε ότι: *«Η άρον – άρον κατεδάφιση της Εθνικής νομοθεσίας ένα μόνο σηματοδοτεί: Την βιασύνη της Κυβέρνησης να εξασφαλίσει στους ημετέρους το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο για να «φαγωθούν» απρόσκοπτα τα κονδύλια του νέου ΕΣΠΑ (ΣΕΣ). Ένα είναι σίγουρο ότι οι χιλιάδες μικρομεσαίες κατασκευαστικές (και μελετητικές) επιχειρήσεις και οι χιλιάδες αυτοαπασχολούμενοι Μηχανικοί δεν είναι ευπρόσδεκτοι στο τσιμπούσι που στήνεται με πρόσημα την εναρμόνιση στις κοινοτικές οδηγίες».*

Ενώ περαιτέρω τονίσαμε ότι: *«από πουθενά δεν προκύπτει υποχρέωση κατάργησης της Εθνικής νομοθεσίας για τα «μικρά» έργα κάτω του κοινοτικού ορίου (5.186.000 €)»* και ζητήσαμε επειγόντως λήψη αντισταθμιστικών μέτρων πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις Δημόσιες Συμβάσεις, (βλ. οδηγία 2004/18/ΕΚ) όπως, *«α) καθιέρωση υποχρεωτικής «επίσημης» υπεργολαβίας ποσοστού από 30% μέχρι 80% για τα έργα άνω του κοινοτικού ορίου (άρθρο 68 παρ. 1 του ν. 3669/2008) και β) καθιέρωση κοινοπραξιών αναβάθμισης (του άρθρου 16, παρ. 10, ν3669/2008) περισσότερων των δύο μελών (Join Venture) με αντίστοιχη επέκταση της δυνατότητας συμμετοχής τους σε διαγωνισμούς»*

Δυστυχώς κρούσαμε για μία ακόμη φορά κώδωνα σε ώτα μη ακουόντων.

Ως εκ τούτου, ευρισκόμαστε ήδη εν μέσω της «ευεργετικής» εφαρμογής της «Ντροπολογίας Χρυσοχοϊδη» για την κατάργηση των κατώτερων ορίων συμμετοχής με τραγικές συνέπειες για τις μικρές (κυρίως επαρχιακές) εργοληπτικές επιχειρήσεις που υφίστανται τον εξοντωτικό ανταγωνισμό των μεγάλων επιχειρήσεων με προφανείς επιπτώσεις για την απασχόληση στις τοπικές κοινωνίες, αλλά και για την ποιότητα των υπό εκτέλεση έργων.

Θεωρούμε αυτονόητη υποχρέωση της παρούσας Πολιτικής ηγεσίας την άμεση κατάργηση της «ντροπολογίας Χρυσοχοϊδη» και την αποκατάσταση της πρόβλεψης της Εθνικής νομοθεσίας περί «κατώτερων ορίων» στους διαγωνισμούς Δημοσίων έργων, ως «διευκόλυνση πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις Δημόσιες Συμβάσεις, (βλ. οδηγία 2004/18/ΕΚ)» τουλάχιστον για τα «μικρά» έργα κάτω του κοινοτικού ορίου (5.186.000 €), αλλά και την θέσπιση περεταίρω μέτρων όπως η υποχρεωτική υπεργολαβία μικρότερων επιχειρήσεων και η πρόβλεψη κοινοπραξιών «αναβάθμισης» περισσότερων επιχειρήσεων για την διεκδίκηση μεγαλύτερων έργων.

- **Άρθ.1 ν4250/14 (όπως εξειδικεύθηκε για τα Δημόσια έργα) – Μη προσκόμιση πρωτοτύπου πτυχίου ΜΕΕΠ στους διαγωνισμούς:** το νομοθέτημα που καταστρατηγεί παράφορα την αρχή της αναλογικότητας και ίσης μεταχείρισης.

Με την παραπάνω ρύθμιση θεσπίσθηκαν συνθήκες άνισης μεταχείρισης και παρεμπόδισης επίδοσης προσφορών, μετά την εφαρμογή της παρ. 2 του αρ. 1 του ν. 4250/2014 (Α/74/2014) στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων τύπου Β.

Επί παραδείγματι ενώ Ανώνυμη Εταιρία με (πχ) επταμελές ΔΣ, μπορεί να επιδώσει μέχρι επτά (7) προσφορές, μία Ο.Ε. με δύο εταίρους μπορεί να επιδώσει μέχρι δύο (2) προσφορές, μία Ε.Ε. με έναν ομόρρυθμο εταίρο μπορεί να επιδώσει μία (1) προσφορά και τέλος στην δυσμενέστερη θέση ευρίσκεται ο ατομικός εργολήπτης ο οποίος πρέπει να επιδώσει την προσφορά αυτοπροσώπως και συνεπώς μπορεί να επιδώσει μόνο μία (1) προσφορά.

Σύμφωνα με τα παραπάνω είναι προφανές ότι πρέπει να αποκατασταθεί η ισονομία και ισοπολιτεία κατά την επίδοση προσφορών στα Δημόσια έργα και συνεπώς επιβάλλεται άμεσα η έκδοση ΚΥΑ που να εξαιρεί τους διαγωνισμούς δημοσίων έργων από την ρύθμιση του άρθρου 1 του Ν. 4250/14, ώστε να απαλειφθούν οι συνθήκες άνισης μεταχείρισης και αθέμιτου ανταγωνισμού, οι οποίες έχουν διαμορφωθεί μετά την εφαρμογή της παρ. 2 του αρ. 1 του ν. 4250/2014 (Α/74/2014) στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων.

- **Άρθ.1§10 ν4281/14 «Μη επιβολή ΦΠΑ σε τεχνικά έργα»: το νομοθέτημα που επιβάλλει απροκάλυπτα (και μάλιστα αναδρομικά) την μετακύλιση χρέους από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό τομέα και στραγγαλίζει τις εργοληπτικές εταιρείες, οι οποίες παίζουν σημαίνοντα ρόλο στην απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ.**

Η Ομοσπονδία μας ΠΕΣΕΔΕ έχει επισημάνει εγκαίρως ότι «**α) οι ανάδοχοι καταβάλλουν τον ΦΠΑ στους προμηθευτές τους (για αγορές αγαθών και εξοπλισμού) και αυτοί με την σειρά τους στο Δημόσιο, και β) ότι η υποχρέωση του Δημοσίου για επιστροφή του ΦΠΑ στους αναδόχους δεν εγγράφεται στον κρατικό προϋπολογισμό παρά μόνο εάν έχει εκδοθεί από τις Δ.Ο.Υ. η σχετική πράξη (ΑΦΕΚ, κατόπιν ελέγχου) και άρα εύκολα μεθοδεύεται η μετακύλιση στο «μέλλον», προκύπτει ότι ο κρατικός προϋπολογισμός «ωφελείται» διπλά, ήτοι 1) με την μη καταβολή του ΦΠΑ στους αναδόχους και 2) με την είσπραξη του ΦΠΑ από τους προμηθευτές τους, ο οποίος, στην δεύτερη αυτή περίπτωση, δεν συμψηφίζεται άμεσα με την επιστροφή του στους αναδόχους.»**

Η Ομοσπονδία μας ΠΕΣΕΔΕ απαιτεί την άμεση κατάργηση του άρθ.1§10 ν4281/14, η εφαρμογή του οποίου έχει στραγγαλίσει οικονομικά τις εργοληπτικές επιχειρήσεις και μάλιστα με αναδρομική ισχύ.

Με τις ως άνω άστοχες και παράλογες πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις, ο κλάδος παραγωγής Δημοσίων έργων της Χώρας μας έχει απορυθμισθεί πλήρως, ενώ με την από 01/01/2016 έναρξη ισχύος του ν4281/14, κινδυνεύει να τεθεί οριστικά η ταφόπλακα τόσο της εκτέλεσης των Δημοσίων έργων στην Χώρα μας, όσο και να οδηγηθεί σε πτώχευση η συντριπτική πλειοψηφία των εργοληπτικών επιχειρήσεων της Χώρας, με τραγικές συνέπειες για την απασχόληση και την απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ.

Η ΠΕΣΕΔΕ θεωρεί ότι, η Χώρα μας διαθέτει κωδικοποιημένη νομοθεσία –ν3669/2008—με πλήρως ενσωματωμένες τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 17 & 18/2004 και δεν χρειάζεται πειράματα αμφίβολης προέλευσης και σκοπιμοτήτων που τερπνίζουν την προσπάθεια Εθνικής ανάταξης της Πατρίδας.

Σε κάθε περίπτωση η Ομοσπονδία μας ΠΕΣΕΔΕ, θεωρεί σκόπιμη, χρήσιμη και απαραίτητη την διατήρηση «Εθνικής Νομοθεσίας» --ως «εργαλείο» άσκησης Εθνικής πολιτικής-- για τα «μικρά» έργα κάτω του κοινοτικού ορίου (5.186.000 €), όπως άλλωστε προβλέπεται και από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες.

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2015